

ἀπλού ἀνθρώπου. Πλάνοι μὲν ἦτον ἀδύνατον νὰ γράψωσι μὲ τόσῃν ἀπλότητι, εἰλικρίνειαν, καὶ ἀτεχνίαν· ἐνθουσιασταὶ δὲ ἦτον ἀδύνατον νὰ δείξωσι τόσῃν γαλήνῃ, σωφροσύνῃ, καὶ σοφίαν. Καὶ ὅμως, ἂν ὁ Χριστιανισμὸς ἦτον ἀνθρώπων ἐπινόημα, οἱ ἄνθρωποι οὗτοι πρέπαι νὰ ἦσαν οἱ ἐντελέστατοι καὶ πονηρότατοι πλάνοι, ἢ οἱ παραλογώτατοι καὶ μανιωδέστατοι ἐνθουσιασταί.

MONOMANIA ΙΠΠΩΝ.

Το 1806, ἀξιωματικὸς τις ἐκ Πεδεμοντίου εἶχεν ὡραίαν καὶ χρησιμωτάτην φοράδα, ἀλλ' ἐνίστε εἰς τὸ ἄκρον ἐπικίνδυνον κατὰ συνέπειαν μιᾶς ἀλλοκότου ιδιότητος. Ἀπεστρέφετο ἰσχυρῶς τὸ χαρτίον, τὸ ὁποῖον πάραυτα ἐγνώριζε καθ' ἣν στιγμὴν ἐβλεπεν αὐτὸ, ἀκόμη δὲ καὶ εἰς τὸ σκότος, ἂν ἐτρίβοντο πρὸς ἀλληλα δύο ἢ τρία φύλλα. Τόσον ταχὺ καὶ τόσον σφοδρὸν ἀποτέλεσμα ἐπροξένει ἡ ὄψις ἢ ὁ ἤχος αὐτοῦ, ὥστε πολλάκις ἔρριπτε κάτω τὸν ἀναβάτην· ἅπαξ δὲ, τοῦ ποδὸς του περιπλεχθέντος εἰς τὴν πατήτριαν, ἔσυρεν αὐτὸν ἱκανὴν ὥραν ἐπὶ πετρώδους δρόμου. Εἶναι δ' ἀξιοσημείωτον, ὅτι ἡ φορὰς αὕτη ποσῶς δὲν ἐφοβεῖτο κἀνὲν ἐκ τῶν ἀντικειμένων, ὅσα κοινῶς φοβίζουσι τοὺς ἵππους. Πάντῃ ἀδιαφορεῖ πρὸς τὴν μουσικὴν τοῦ τάγματος, τὸ σφύρισμα τῶν παλλῶν, τὸν βρυχηθμὸν τοῦ κανονίου, τὸ πῦρ τῶν στρατοπέδων, ἢ τὴν λάμψιν τῶν ἔπλων. Κάμμιναν ἐντύπωσιν δὲν ἔκαμνεν εἰς αὐτὴν ἡ σύγχυσις καὶ ὁ θόρυβος τῆς συμπλοκῆς· κἀνενὸς ἄλλου λευκοῦ ἀντικειμένου ἢ θεᾶ δὲν τὴν ἐτάραττε· κἀνένα ἦχον ἄλλον δὲν περιεργάζετο· τοῦ χαρτίου μόνου ἡ θεᾶ ἢ τὸ τρίξιμον ἐκίνει αὐτὴν εἰς μανίαν. Πᾶν δυνατόν μέσον μετεχειρίσθησαν διὰ νὰ τὴν ἱατρεύσωσιν ἀπὸ τὴν παράδοξον ταύτην καὶ κινδυνώδη ἀποπλάνησιν, ἀλλὰ χωρὶς ἐπιτυχίαν· ὁ δὲ κύριος αὐτῆς ἠναγκάσθη τέλος νὰ τὴν πωλήσῃ, καθότι ἡ ζωὴ αὐτοῦ εὕρισκετο εἰς συνεχῇ κίνδυνον.

Φορὰς τις ἀνῆκεν εἰς τὸ τάγμα τῶν Βασιλικῶν Σωματοφυλάκων τῆς Ἀγγλίας ἀπὸ τοῦ 1816 μέχρι τοῦ 1821. Ἦτο δὲ καθ' ὅλα εὐάγωγος, καὶ οὐδ' ἔχνος ἀντιπαθείας ἐδείκνυνεν οὔτε πρὸς ἀνθρώπους, οὔτε πρὸς ἄλλα ζῶα, οὔτε πρὸς ἵππους, ἐκτὸς μόνον ὁπότε ἦσαν ἀνοικτοῦ ψαροῦ χρώματος· ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν ἐβλεπε ψαρὸν ἵππον, ὥρμουσε κατ' αὐτοῦ, καὶ τὸν προσέβαλε μὲ τὴν μεγίστην λύσσαν. Συνέβαινε δὲ τὸ αὐτὸ πανταχοῦ καὶ πάντοτε. Εἰς τὴν παράταξιν, εἰς τὸν δρόμον, εἰς τὴν συμπλοκὴν, καὶ εἰς τὸ ἵπποστάσιον ἦτον ἀνελλιπὴς ἡ φορὰς αὕτη· ἀλλὰ τοσοῦτον μῖσος ἔτρεφε πρὸς ψαροὺς ἢ λευκοὺς ἵππους, ὥστε ἦτον ἐπικίνδυνον νὰ εὐρεθῶσιν εἰς τὸ αὐτὸ ἵπποστάσιον, ὅσον καὶ ἂν ἔθελον εἰσθαι ἀπομεμακρυσμένοι. Ἄν μόνον μίαν φορὰν ἐπιπτε τὸ βλέμμα της εἴτε εἰς ἵππον εἴτε εἰς φοράδα, δὲν ἡσύχαζε πρὶν ἀπορρίψῃ τὸν ἀναβάτην, ἢ συντρίψῃ τὸ σχοινίον της, τότε δ' ὥρμουσε κατ' αὐτοῦ μὲ τὴν μεγίστην λύσσαν, καὶ πολλαχοῦ τὸν κατεδάγ-

κανε. Γενικῶς ὅμως ἐπίανε τὸ ζῶον ἀπὸ τὴν κεφαλὴν ἢ ἀπὸ τὸν λάρυγγα, καὶ τὸ ἐκράτει τόσον σφιγκτὰ, ὥστε βεβαίως ἐπνίγεν αὐτὸ, ἂν δὲν ἐπρόφθανέ τις πρὸς ἀπαλλαγὴν.

Ἀφοῦ ἐγήρασε, (διότι τὸ 1821 ἦτο δεκαοκταετής), ἡ μανία δὲν κατέπαυσε μὲν ἐξ ὀλοκλήρου, ἀλλ' ἐξησθένησεν ὅπως οὖν. Κἀνὲν ἄλλο σῶμα λευκόχροον δὲν ἐφαίνετο νὰ κάμνῃ ἐπ' αὐτῆς τὴν ἐλαχίστην ἐντύπωσιν.

Ἄλλη τις φορὰς ἐφοβεῖτο, ἐκ τοῦ ἐναντίου, ὅλα τὰ λευκὰ ἄψυχα ἀντικείμενα· ὡς λευκὰ ἐνδύματα, λευκὰ πτερὰ, καὶ τὰ ὅμοια. Ὅτε ἀπροσδοκῆτως ἐβλεπε κἀνὲν τῶν λευκῶν τούτων σωμάτων, μάλιστα δὲ κινούμενον, ἂν μὲν ἦτο μέγα, καὶ ἡ κίνησις αὐτοῦ ταχεῖα, ἐτρόμαζε παραπολὺ, καὶ ἠγωνίζετο νὰ φύγῃ· ἂν δ' ἦτο μετρίου μεγέθους, καὶ ἡ κίνησις ἐλαφρὰ, ὥρμουσε κατ' αὐτοῦ μανιωδῶς, τὸ ἐκτύπα μὲ τοὺς ἐμπροσθίους πόδας, καὶ ἐξήτει νὰ τὸ διαρρήξῃ μὲ τοὺς ὀδόντας. Κἀνὲν ἄλλο χρῶμα δὲν ἐπροξενούσεν εἰς αὐτὴν τὸ ἐλάχιστον ἀποτέλεσμα, οὔτε τὴν ἐκίνει ποσῶς ἡ ἐμφάνισις λευκῶν ἵππων ἢ κυνῶν ὁμοιοχρωμάτων, ὅσον καὶ ἂν ἦτον αἰφνίδιος· ἀλλ' ἂν ἐκυματίζετο λευκὸν πτερόν, ἢ ἂν ἐπέτα λευκὸν φύλλον χαρτίου, ἀκάθεκτος φόβος ἡ μανία τὴν ἐκυρίευεν.

Εἰς τὰ τρία ταῦτα μοναδικῆς καὶ ἰδιαίτερας ἀποστροφῆς παραδείγματα φαίνονται πάντες οἱ χαρακτῆρες τῆς ἀληθοῦς μονομανίας.

ΠΕΡΙ ΕΜΠΟΡΙΟΥ.

Το ἐμπόριον ἀποτελεῖ σήμερον μίαν τῶν πρωτίστων πηγῶν τῆς εὐτυχίας τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν ἰδιωτῶν, καὶ τάσσεται δικαίως μεταξὺ τῶν σημαντικωτέρων κλάδων τῆς Βιομηχανίας, ἥτις, ὡς εἶναι γνωστὸν, διαιρεῖται ἐν γένει εἰς Γεωργικὴν, εἰς Χειροτεχνικὴν, καὶ εἰς Ἑμπορικὴν.

Καὶ ἡ ἐμπορία τῶντιν εἶναι ἐπίσης παρακτικὴ ὠφελείας καὶ πλούτου, ὡς καὶ ἡ γεωργία καὶ ἡ χειροτεχνία.

Οἱ παλαιοὶ οἰκονομολογοὶ δὲν ἀνεγνώριζον τοιαύτην ἀξιόλογον ιδιότητα εἰς τὸ ἐμπόριον· δὲν ἠδύναντο νὰ καταλάβωσι, τί ἰσχύει αὐτὸ νὰ παράξῃ, τί διαφέρει, καθ' ὑπόθεσιν, πραγματεία τις μεταβιβασθεῖσα ἀπλῶς ἀπὸ τόπον εἰς τόπον διὰ νὰ πωληθῇ· καὶ ἐνόμιζον διὰ τοῦτο, (ἀλλ' ἐσφαλμένως), ὅτι τὸ ἐμπόριον συνίσταται μόνον εἰς τὴν ἀνταλλαγὴν ἀξιών παραδεχθειῶν ἤδη, καὶ δὲν παράγει τίποτε πλέον ἀφ' ἑαυτοῦ, δὲν προσθέτει ὁλοτελῶς νέαν ἀξίαν εἰς τὰς πραγματείας.

Τὸ λάθος αὐτῶν προήρχετο κυρίως ἀπὸ ἑλλειψιν ἐν-κρινούσας ἰδέας περὶ τῆς φύσεως τῆς παραγωγῆς. Ἐννοοῦσαν, ὡς φαίνεται, δι' αὐτῆς γέννησιν ὄντος ἐκ τοῦ μὴ ὄντος, δημιουργίαν, καὶ δὲν ἐβλεπον ὅτι ὁ ἄνθρωπος, ὡς παρατηρεῖ κάλλιστα ὁ Σέϋος, δὲν πλάττει πῶποτε οὐδὲ ἐν ἄτομον ὕλης· ἡ φύσις πλάττει, καὶ αὐτὸς μόνον τελειοποιεῖ, μετασχηματίζει τὰ ὄντα, τὰ μετατρέπει ἐκ τῆς φυσικῆς αὐτῶν καταστάσεως εἰς ἄλλην

καλητέραν, καὶ οὕτω καθιστάνων αὐτὰ χρησιμώτερα εἰς τὸν ἄνθρωπον, παράγει ἀπλῶς ὠφέλειαν μὴ ὑπάρχουσαν πρότερον.

Εἰς τοῦτο συνίσταται ἀληθῶς ἡ παραγωγή. Ὅσακις ὁ ἄνθρωπος φέρεי εἰς τι ὃν ὁποιοδήποτε μεταβολὴν ἐπὶ τὸ κρεῖττον, λέγεται ὅτι ἔκαμε παραγωγὴν, τοῦ-έστιν ὅτι παρήξεν ὠφέλειαν δι' αὐτῆς τῆς βελτιώσεως. Καὶ τοιοῦτον πραγματικῶς ἔχει σκοπὸν ἡ βιομηχανία, νὰ βάλλῃ εἰς ἐνέργειαν ὅλας τὰς ἀνθρωπίνους δυνάμεις, διὰ νὰ καταστήσῃ τὰ φυσικὰ ὄντα εὐχρησता ἢ εὐχρηστότερα εἰς τὸν ἄνθρωπον. Οὕτω, παραδείγματος χάριν, εἰς τὴν γεωργίαν, ὁ γεωργὸς δὲν πλάττει τὸν σῖτον, τὸν ὁποῖον φερῖζει· ἀλλὰ παράγει ἀπλῶς ὠφέλειαν, μεταποιῶν διὰ τινων βοηθημάτων τὸν σπέρων εἰς πλούσιον θέρους, τὸ ὁποῖον ἀναντιρρήτως εἶναι πολὺ τιμώτερον τοῦ σπόρου. Ὡσαύτως εἰς τὴν χειροτεχνίαν, ὁ χειροτέχνης δὲν πλάττει τὸν ἄρτον, τὸν ὁποῖον κατασκευάζει· ἀλλὰ παράγει ἀπλῶς ὠφέλειαν, μετατρέπων τὸν σῖτον εἰς ἀκόμῃ ἀρμυδιωτέραν κατάστασιν, καὶ μεταποιῶν αὐτὸν εἰς ἄρτον, ὅστις εἶναι ἀπειράκις χρησιμώτερος εἰς τὸν ἄνθρωπον. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον· ὅταν ὁ ἔμπορος μετακομίσῃ τὴν πραγματείαν ἀπὸ τόπον εἰς τόπον, δὲν πλάττει βέβαια οὐτ' αὐτὸς τίποτε, ἀλλὰ παράγει ὠφέλειαν ὡς καὶ οἱ ἄλλοι, μετατρέπων τὴν θέσιν τῆς πραγματείας διὰ νὰ τὴν βάλῃ τρόπον τινὰ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἀναλωτοῦ, καὶ οὕτω δίδει εἰς αὐτὴν καλητέραν τιμὴν· ἀπαραλλάκτως καθὼς καὶ ὁ γεωργὸς ἔδωκε μεγαλητέραν ἀξίαν εἰς τὸν σπέρων του, μεταβάλλων αὐτὸν εἰς δαφιλῇ ποσότητα σίτου, καὶ ὁ χειροτέχνης εἰς τὸν σῖτόν του, μεταπλάττων αὐτὸν εἰς ἄρτον.

Εἶναι λοιπὸν ἀληθές, ὅτι καὶ τὸ ἐμπόριον παράγει, ὡς καὶ ἡ γεωργία καὶ ἡ χειροτεχνία· καὶ ἡ παραγωγή του συνίσταται εἰς τὸ νὰ βάλλῃ τὰ πράγματα διὰ τῆς μεταφορᾶς καὶ δι' ἄλλων μέσων εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἐξοδευτῶν, καὶ οὕτω νὰ προσδέτῃ εἰς αὐτὰ πλειοτέραν ἀξίαν.

Καὶ μὴ νομίσате, Κύριοι, ὅτι τοιαύτη παραγωγή τοῦ ἐμπορίου καταντᾷ εὐκαταρρόνητος, ὡς φαίνεται κατὰ πρώτην προσβολήν. Ἀπειρα εἶναι τὰ ἀποτελέσματά της, ἀκατανόητος ἡ δύναμις της, ἄμετρος ἡ ἐπιρροή της εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τῆς κοινωνίας.

Τὸ μὲν ἐσωτερικὸν ἐμπόριον, δηλαδὴ τὸ γινόμενον εἰς τὰ ἐντὸς ἐκάστης ἐπικρατείας μεταξὺ τῶν διαφόρων αὐτῆς μερῶν, συνενώνει αὐτὰ, μεταφέρει εἰς τὸ ἐν τὰ προϊόντα τοῦ ἄλλου, καὶ οὕτω βάλλει καθὲν εἰς κατάστασιν νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ τὴν βιομηχανίαν τῶν λοιπῶν, λαμβάνον δι' αὐτῆς τὰ ἀναγκαῖά του, καὶ εὐρίσκον ἐξοδεύειν τῶν περιττῶν, καὶ ἀνάπτει τῆς ἰδίας του βιομηχανίας. Ὅποταν ἐξεναντίας αὐτὸ τὸ ἐμπόριον λείπῃ, ὅλα τὰ μέρη τῆς ἐπικρατείας μένουσιν ἀκοινωνήτα, καὶ ἀναγκάσμενα νὰ περιορίζεται ἕκαστον εἰς τὰς μερικὰς αὐτοῦ δυνάμεις, καὶ οὕτω νὰ δυστυγῇ· ἀπαραλλάκτως καθὼς οἱ κάτοικοι τοῦ αὐτοῦ μέρους, ἀνεν τῶν

ἀνταλλαγῶν, μένουσιν ξένοι ὁ εἰς πρὸς τὸν ἄλλον, καὶ κυλίνονται ὅλοι εἰς τὴν ἐσχάτην ἀμάθειαν καὶ ἰδιότητα.

Διὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου, τῶν μὲν πεδινῶν τόπων τῆς ἐπικρατείας οἱ κάτοικοι ἐμβαίνουν εἰς κατάστασιν νὰ προσκολλῶνται ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν γεννημάτων, καὶ οὕτω νὰ ἐξάγωσιν ἐκ τῆς γῆς των ὅλην τὴν δυνατὴν ὠφέλειαν· ἐνῶ, χωρὶς τοῦ ἐμπορίου, μὴν ἔχοντες μέσον νὰ πορίζωνται ἀπὸ τὰ ἄλλα μέρη τὰ λοιπὰ ἀναγκαῖά των, μήτε νὰ ἐξοδεύωσι τὰ περισσεύοντα αὐτῶν γεννήματα, ἤθελον εἰσθαι ἀναγκασμένοι, διὰ νὰ εὐχαριστῶσιν ἀφ' αὐτῶν ὅλας των τὰς χρείας, νὰ γεωργῶσι καὶ ἄλλα εἶδη γεωργίας, εἰς τὰ ὅποια ἡ γῆ των δὲν εἶναι πρόσφορος, καὶ νὰ κατατρίβωνται πολλάκις καὶ εἰς ματαίους κόπους. Καὶ τοιουτοτρόπως, οὔτε ὁ τόπος αὐτῶν ἤθελε φέρειν ὅλα τὰ πλούτη ὅσων εἶναι ἐπιδεκτικὸς, οὔτε ὁ πληθυσμὸς των ἤθελεν εἰσθαι ἀνάλογος, οὔτε εὐζωίαν ἤθελον ἀπολαβεῖν σχεδὸν κάμμιαν.

Παρομοίως οἱ κάτοικοι τῶν ὄρειων μερῶν ἀποκαθίστανται καὶ αὐτοὶ ἱκανοὶ διὰ τοῦ ἐμπορίου νὰ ἐξάγωσιν ἀπὸ τὰ ὄρη καὶ ἀπὸ τὰ δάση των ὅσα καλὰ ἐπεδαφίλευσεν εἰς αὐτὰ ἡ φύσις, εἴτε μέταλλα, εἴτε ξυλικήν· καὶ οὕτω συνεργοῦν καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν αὐξησιν τῆς βιομηχανίας τῶν ἄλλων, ἐνῶ συγχρόνως αὐξάνει καὶ ἡ ἰδιότης των.

Τὸ αὐτὸ προξενεῖται καὶ εἰς τοὺς κατοίκους τῶν ἁλλων τῆς ἐπικρατείας τόπων, εἴτε ὡς πρὸς τὴν γεωργίαν, εἴτε ὡς πρὸς τὴν χειροτεχνίαν. Καθενὸς ἐξ αὐτῶν τὰ πλεονεκτήματα, ὅσον εὐτελῆ καὶ ἂν ᾖναι, ἐμβαίνουν εἰς ἐνέργειαν, καὶ παράγουν ὅλην αὐτῶν τὴν δυνατὴν ὠφέλειαν διὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου. Καὶ αὐτῶν τῶν ἀρμυδῶν καὶ κατασκέπων ἀπὸ πέτρας μερῶν τὸ μόνον ἀγαθόν, τὸ ὁποῖον ἐχαρίσθησαν ἀπὸ τὴν φύσιν, ἤγουν οἱ λίθοι καὶ ἡ ἄμμος, κατασταίνεται χρήσιμον διὰ τοῦ ἐμπορίου· ἐπειδὴ δι' αὐτοῦ θέλουν προμηθεύεσθαι τὰ λοιπὰ μέρη μὲ τὸ ἀναγκαῖον ἐρυθρόδανον (ρίζαρι) διὰ τὰς βαφὰς των, καὶ μὲ τοὺς ἀναγκαίους λίθους διὰ τὰς οἰκοδομὰς καὶ διὰ τοὺς χειρομύλους των. Καὶ τοιουτοτρόπως θέλουν προαχθῆν εἰς κατοικήσιμον στάσιν καὶ αὐτὰ τὰ ἄγρια μέρη.

Τοιαῦτα εἶναι τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου· τὸ δ' ἐξωτερικὸν ἐμπόριον τείνει καὶ αὐτὸ κατ' ἐσχάτην εἰς τὸν ἴδιον σκοπὸν, ὡς τὸ ἐσωτερικόν· μολονότι ὁ Μοντεσκιὸς καὶ ἄλλοι σύγχρονοι οἰκονομολόγοι, γοητευμένοι ἀπὸ τὴν φανταστικὴν δύναμιν τοῦ περιβόητου ἐμποροσταθμικοῦ συστήματος, τὸ ἐκλαμβάνουν ὡς μέσον μόνον διὰ νὰ ἐπισύρῃ εἰς τὸ ἔθνος ξενικά χρήματα. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀποτελεῖ εἰμὴ δευτερεύον καὶ ἀσήμαντον ἀποτέλεσμα τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου· ὁ δὲ κεφαλαιώδης καὶ ἀληθὴς αὐτοῦ σκοπὸς εἶναι νὰ εὐκολύνῃ ἐπίσης τὰς ἀνταλλαγὰς μεταξὺ τῶν ἔθνων, καὶ νὰ χορηγῇ εἰς αὐτὰ νέους πόρους ἐξοδεύσεως τῶν προϊόντων ἐκάστου τόπου, καὶ προμηθείας τῶν ἀναγκαίων του.

Τοιουτοτρόπως τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον συντρέχει ὁμοῦ μετὰ τὸ ἐσωτερικὸν εἰς τὸ νὰ καθιστᾷσι πλέον γόνιμον τὴν ἀνθρωπίνην ἐργασίαν, ἣτις εἶναι ἡ πηγὴ παντὸς πλούτου· καὶ αὐτὰ τὰ δύο ὁμοῦ ἡνωμένα ζωογονοῦν καὶ ἀναπτύσσουσιν τὴν βιομηχανίαν εἰς ὑπέρτατον βαθμόν, ἢ, διὰ τὸ νὰ εἴπω καλῆτερον, οἱ λοιποὶ κλάδοι αὐτῆς, ἥγουν ἡ γεωργία καὶ ἡ χειροτεχνία, μηδενίζονται καὶ ἐξαλείφονται τρόπον τινὰ χωρὶς τῆς συνδρομῆς τοῦ ἐμπορίου.

Ὅχι μόνον ὡς πρὸς τὴν βιομηχανίαν καὶ εὐπορίαν, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὸν φωτισμὸν καὶ ὡς πρὸς τὸ ἠθικὸν τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν πολιτειῶν, ἔχει ἄμεσον ἐπὶρρόην.

Διὰ τῶν σχέσεων, τὰς ὁποίας τὸ ἐμπόριον συγκροτεῖ ἐξ ἀνάγκης μεταξὺ ἐθνῶν καὶ ἰδιωτῶν, ευκολύνει τὴν διάδοσιν τῶν φώτων ἀπὸ τόπον εἰς τόπον καὶ ἀπὸ ἔθνους εἰς ἔθνος· καὶ ἡ διάδοσις αὕτη ἐπιφέρει παμπόλλους ἐφευρέσεις, πρὸς τὰς ὁποίας ἐξαιρέτως τὸ ἐμπόριον διεγείρει ἰσχυρὰν κλίσιν, ἐπειδὴ, ὅταν ἕκαστος γνωρίζῃ ὅτι δι' αὐτοῦ θέλει προκυβεῖν ἐκ τῆς ἀνακαλύψεώς του ὅλον τὸ δυνατόν ὄφελος καὶ πρὸς ἑαυτὸν καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους, ἐνισχύεται τότε εἰς τὸ νὰ ἀνακαλύπτῃ καὶ νὰ τελειοποιῇ.

Παρομοίως τὸ ἐμπόριον, ὅστις εἶναι ὁ μόνος ἀληθὴς δεσμὸς μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἐθνῶν, τείνει θαυμασίως, ὡς παρατηρεῖ ὁ Μοντεσκιῶς, εἰς τὸ νὰ ἡμερῶν τὰ ἥθη των, καὶ νὰ ἀναπτύσῃ δραστηκώτατα μεταξὺ αὐτῶν ἐκεῖνα τὰ σπέρματα τῆς συμπαθείας καὶ εὐδιαθεσίας, τὰ ὁποῖα ἡ φύσις ἐνέσπειρεν εἰς τὴν καρδίαν ἑκάστου πρὸς τοὺς ὁμοίους του. Διὰ τοῦ ἐμπορίου ὁ ἀνθρωπος λαμβάνει ἀκαταπαύστους ἀφορμὰς, καὶ αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ καλλιεργῇ καὶ περιθάλλῃ τὴν φιλίαν τῶν ἄλλων, μετὰ τοὺς ὁποίους εὐρίσκεται εἰς ἀδιάκοπα συναλλάγματα· δι' αὐτοῦ καὶ τὰ ἔθνη συσχετίζονται, συναισθάνονται τὴν χρεῖαν τὴν ὁποίαν ἔχουν τὸ ἐν τοῦ ἄλλου, καὶ οὕτω φέρονται καὶ ἀκουσίως αὐτῶν εἰς τὸ νὰ ζῶσιν εἰρηνικῶς μεταξὺ των. Παρεκτός δὲ τούτου ἡ φιλεργία καὶ ἡ εὐταξία συνιστοῦν τὰ κεφαλαιώδη τοῦ ἐμπορίου προσόντα· καὶ ὅστις συνοικεῖται μετὰ τοιαύτας ἔξεις καὶ κλίσεις, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μὴ ἀποβαίνει ὠφελίμος εἰς τὴν κοινωνίαν, καθὼς καὶ ὁ λαὸς, ὅστις σύγκειται ἀπὸ τοιαῦτα μέλη, νὰ μὴ εὐνομῇται καὶ εὐδαιμονῇ.

Τὸ ἐμπόριον, ἐν ἐνὶ λόγῳ, πανταχοῦ διαχύνει αἰσθημάτων εὐμενῇ καὶ εἰρηνοποιᾷ, καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ εἰς τὰς πολιτείας, καὶ εἰς τὰς μεταξὺ τῶν ἐθνῶν σχέσεις· καὶ καθὼς τὸ κατακτητικὸν πνεῦμα διεγείρει πολέμους καὶ ταραχάς, τὸ ἐμπόριον κατ' ἐναντίον λογονφέρει εἰς τὴν εἰρήνην καὶ εἰς τὰ ἀκόλουθα αὐτῆς καλά· ὅσον τοῦτο αὐξάνει, εἰς τόσον ἐκεῖνο ὀλιγοστεύει· καὶ θέλει φθάσῃ ἴσως ἡ εὐτυχὴς ἐκείνη ὥρα, καδ' ἦν τὸ ἐμπόριον, θριαμβεῖον ἐντέλως κατὰ τῆς μανίας τῶν κατακτητῶν, θέλει ἀντικαταστήσῃ εἰς αὐτὰς, καὶ ἐξαλείψῃ τὰς μάστιγας μετὰ τὰς ὁποίας αὐταὶ κατέβλησαν πάντοτε τὴν δυστυχῇ ἀνθρωπότητα.

Τοιαύτη εἶναι, Κύριοι, ἡ φύσις τοῦ ἐμπορίου, τοιοῦτος ὁ σκοπὸς του, τοιαύτη ἡ ὠφέλεια καὶ τὰ ἀποτελέσματά του. Πολλὰ καὶ ἄλλα ἡδυνάτο τις νὰ προσθήσῃ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, τοῦ ὁποίου ἡ ὕλη εἶναι ἀνεξάντλητος· ἀλλ' οὔτε ὁ καιρὸς, οὔτε αἱ ἀσθενεῖς δυνάμεις μου, οὔτε τὸ μεγαλεῖον τοῦ ὑποκειμένου, μετὰ τὸ συγχωροῦν. Πρὸς τί, μ' ὅλα ταῦτα, ἤθελον χρειασθῇ τὰ περαιοῦν, ὅταν ἔχωμεν ἐνώπιον ἡμῶν μυρία παραδείγματα, ψηλαφητῶς ἀποδεικνύοντα ὅτι εἰς μάτην ἤθελε σπουδάσειν νὰ παραστήσῃ ἀνθρώπινος γλῶσσα; Διὰ τὸ μὴ ἀναφέρω τὰς ἀρχαίας ἐκεῖνας πόλεις, τὴν Κόρινθον, Τύρον, Καρχηδόνα, καὶ τὰς λοιπὰς ὅσαι ἐκ τοῦ μηδενὸς ὑψώθησαν διὰ τοῦ ἐμπορίου εἰς ἀνώτατον βαθμόν πλούτου καὶ εὐζωίας· διὰ τὸ μὴ ἀναφέρω τὰς ἄλλας ἐκεῖνας, αἱ ὁποῖαι ἤκμασαν ἐμπορικῶς κατὰ τὸν μεσαιῶνα καὶ ἀκολούθως· ἀρκεῖ νὰ στρέψωμεν τοὺς ὀφθαλμοὺς τριγύρω ἡμῶν εἰς σύγχρονα παραδείγματα, καὶ θέλομεν ἰδεῖν εἰς μὲν τὸ ἐν ἡμισφαίριον τὴν Ἀγγλίαν περιζώνουσιν τὴν οἰκουμένην μετὰ τὸ ἐμπόριόν της, καὶ φθάσασαν δι' αὐτοῦ εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δόξης καὶ εὐτυχίας· εἰς δὲ τὸ ἄλλο τὴν Ἀγγλαμερικὴν, προοδεύουσιν καὶ αὐτὴν γιγαντιαίως διὰ τοῦ ἐμπορίου (καὶ δι' ἄλλων βέβαια μέσων τὰ ὁποῖα συνοδεύουν πάντοτε τὸ ἐμπόριον) εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς εὐδαιμονίας. Ἀλλὰ τίς ἡ χρεῖα νὰ προσφεύγωμεν εἰς τὰ ξένα, ὅταν μᾶς παρίστανται ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος αἱ πρὸ ὀλίγου εὐτυχέσταται διὰ μόνου καὶ μόνου τοῦ ἐμπορίου νῆσοι, Ἵδρα, Χίος, Σπέτσαι, καὶ λοιπαί· ὅταν, τέλος πάντων, κεῖται πρὸ ὀφθαλμῶν μας ἡ ἐξαίσιος αὕτη πόλις, ἡ δικαίως ὀνομασθεῖσα πόλις τοῦ Ἑρμοῦ, εἰς τὴν ὁποίαν ἐφιλοτιμήθη ὁ πολιοῦχος της οὗτος νὰ ἀποδείξῃ ὅλην αὐτοῦ τὴν θεῖαν τῶντι δύναμιν, πόλις, ἣτις ἀνεγερθεῖσα ἀπὸ τὰ ἐρείπια δυστυχῶν ἄλλων πόλεων, θυμάτων τοῦ βαρβαρισμοῦ καὶ τῆς τυραννίας, ὑψώθη ὡς διὰ θαύματος ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ εἰς τὸν ἀπίστευτον βαθμὸν τοῦτον τῆς εὐτυχίας· πόλις, ἐν ἐνὶ λόγῳ, ὅπου δὲν εἶναι ὑπερβολὴ νὰ ἐκφωνήσῃ τις, ὅτι τὸ ἐμπόριον, παλαῖον ἐναντίον μυρίων κινδύνων καὶ ἐμποδίων, ἡδυνήθη νὰ μετατρέψῃ πέτρας καὶ βράχους εἰς χρυσὸν καὶ ἄργυρον! —Κ. ΠΛΑΤΥΣ.

Ο ΑΛΙΑΕΤΟΣ ΛΕΥΚΟΚΕΦΑΛΟΣ, Η ΦΑΛΑΚΡΑΕΤΟΣ.

ΤΗΝ ἐπομένην ζωγραφὴν περιγραφὴν τοῦ Φαλακροῦ ἢ Λευκοκεφάλου Ἀετοῦ, καὶ τῶν ληστρικῶν αὐτοῦ ἔξεων, ἀποσπῶμεν ἐκ τοῦ τετάρτου τόμου τῆς Ἀμερικανῆς Ὀρνιθολογίας τοῦ Οὐίλσονος.

Εἰς τὸν περιβόητον καταρράκτην τοῦ Νιαγάρα* καταφεύγουσι πάμπολλα, τῶν ἀρπακτικῶν ὀρνέων, τόσον διὰ τοὺς ἐκεῖ προμηθευομένους ἰχθύς, ὅσον διὰ τὰ πολυπληθῆ πτώματα σκιοῦρων, δορκάδων, ἄρκτων, καὶ διαφόρων ἄλλων ζώων, τὰ ὁποῖα, τὸν ποταμὸν ζητοῦν-

* Ἴδε Ἀποθ. Τόμ. Β'. Σελ. 62.